

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Incllyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XIX. a Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

dist. c. 4. consell. 7. Idem circa militem dubitantes an aliquem occiderit. resolvit Diana p. 4. *tract. 2. resol. 3. & 52.* Escobar, & Gibalin. *ubi supra.* Idem dicendum est de consulente homicidium, & dubi-

tante an ejus suavis sequutum sit: quem casum explicat Petrus Cornejo in 3. *part. tract. de irregul. disput. 1. dub. 2.* Diana *part. 4. tract. 2. resol. 25.* Escobar *supra, num. 45.*

CAPUT XIX.

^a Idem.

TUanos duxit fraternitas consulendos. *Et infra:* Tertio quævisisti Apost. Sed responsio explicari, quid sit de quodam monacho sentiendum, qui credens se quantum aperuit: & cum tumor ille aliquantulum residisset, monachus ipse mulieri præcepit, ne se vento exponeret ullo modo, ne forte ventus gutturis apertionem intrans, sibi causam mortis inferret. Sed mulier ejus mandato contempto, dum menses colligeret, vento se exposuit incaute, & sic per apertionem gutturis sanguis multus effluxit, & mulier diem finivit extremum: quæ tamen confessa est, quod quia vento exposuit semetipsam, sibi dederat causam mortis. Utrum videlicet, cum prædictus monachus sit sacerdos, liceat ei sacerdotale officium exercere. Nos igitur f. r. taliter respondemus, quod licet ipse monachus deliquerit alienum officium usurpando, quod sibi minime congruebat: si tamen causâ pietatis, & non cupiditatis, id egit, & peritus erat in exercitio chirurgiæ, omnemque studuit diligentiam, quam debuit, adhibere, non est ex eo, quod per culpam mulieris contra consilium ejus accidit, adeo reprobatus, quod non post satisfactionem condignam cum eo misericorditer agi possit, ut divina valeat celebrare: alioquin interdicta est ei sacerdotalis ordinis executio^b de rigore.

NOTÆ.

1. ^a *Idem.* Ita etiam legitur in quarta collectione, *sub hoc tit. cap. 3.* sed inscriptio restituenda est ex *cap. tuanos, de sponsal.* ubi integram epistolam Innocentii transcripsi.
2. ^b *De rigore.* Quia dabat operam rei illicitæ artem chirurgicam monachis prohibitam exercendo. Docuerunt Covarr, in *Clement. si furiosus, 2. part. §. 4. num. 2.* & omnes illi, qui communem distinctionem agnoscunt inter eum qui dedit operam rei licitæ, vel illicitæ. Ita hanc textum acceperunt Molina *de justitia disp. 77. Avila de censur. 7. part. disp. 6. sect. 1. dub. 2.* Villalobos *in summa, tract. 2. tom. 1. difficult. 24.* Sed rectius Sotus, Præpositus, & Hurtado, quos refert & sequitur Gibalinus *de irregul. cap. 4. regul. 2. consell. 1.* docuerunt in præsentem monachum non declarari irregularem, sed tantum Innocentium asserere monachum graviter deliquisse alienum officium usurpando, ut constat ex illis verbis: *Multum deliquerit.* Unde docet Innocentius juxta juris

rigorem suspendendum esse à sacerdotalis ordinis executione, ex quibus verbis apparet, monachum istum non esse irregularem, quia ejus culpa non contigit homicidium, quamvis peccaret alienum officium usurpando: si autem vel imperitiâ, vel negligentia ipsius contigisset mors mulieris, certum est irregularem futurum fuisse. In præsentem ergo casu suspensio incurritur; & ita docet Innoc. post condignam satisfactionem posse ex misericordia divina celebrare. Nec verba illa, *poterit misericorditer cum ipso agi*, important irregularitatem; nam idem dicitur de eo, qui in duello partem digni amiserat, *in cap. 1. de corpor. vitiat.* cum tamen ille minime sit irregularis, sed deponendus, *cap. 1. de clericis pugnant.* Etiam *in cap. ult. de bigamis*, dicitur dispensare Episcopum cum sacerdote, qui plures habuit concubinas, sicuti cum fornicatore simplici, ut sacerdotalia munia obeat; & tamen constat ex ibi traditis, sacerdotem in ea specie nec esse bigamum, nec per consequens irregularem: igitur ex simili loquendi formula non rectè deducitur, irregularitatem contractam esse.

§.

AD ultimum fuit ex parte tua propositum, quod quidam scholaris metuens, ne latrones in domo sua essent, parvo assumpto gladio, ut ignem quæreret, de strato surrexit; & cum venisset ad ostium, ignarus reperit ibi furem, qui cum scholari luctari incipiens, non solum ipsum scholarem prostravit ad terram, sed etiam penè ad mortem vulneravit eundem. Scholaris verò provocatus ab illo, vim vi in continenti repellens, extracto, vel extorto latronis gladio, eundem servato juris moderamine percussit, qui præterritus fugam, quam citius potuit, maturavit. Mane itaque lucescens, scholares latronem quæsierunt eundem, qui vulneratum inventum Potestati Vicentiæ tradiderunt, coram quo constanter negavit, quod præmissa minime perpetravit. Unde præfata

præfata Potestas ad eundem scholarem suos nuncios destinavit, ut exponeret, si qua sciret de fure prædicto, vel traderet intersigna: qui cultrum, quod ipse latroni abstrulerat, & sotulares ab eodem in ipsius domo dimissos, quos abstraxerat sibi, ne pedum strepitus audiretur, nuntiis tradidit memoratis, super eodem facto se nihil amplius aintromittens. Potestas igitur receptis talibus intersignis, latronem ipsum apparitoribus suis tradidit puniendum, qui illi amputaverunt virilia, & oculos eruerunt: latro verò se ad quoddam cœnobium transtulit, & ibi per triduum ira, & dolore commotus, nec potum sumpsit, neque cibum, & sic de medio est subtractus. Unde per nostrum potestas oraculum edoceri, utrum præfatus scholaris ad sacros ordines valeat promoveri? Nos igitur inquisitionis taliter respondemus, quod si præfatus scholaris dignis meritis adjuvatur, propter præscriptum eventum a susceptione sacrorum ordinum nullatenus est arcendus.

NOTÆ.

1. **I**ntromittens.) Idest nec accusans, nec testimonium perhibens, aliàs esset irregularis, nisi præmissa protestatione, de qua in cap. 2. hoc tit. in 6. ubi plures congesti Cenedus Collect. 12. Gibalin. de irregul. c. 4. difficult. 11. & sequenti. Iranzo de protest. considerat. 46. Ratio est, quia quando clerici, vel laici aliquem accusant absque protestatione, eorum voluntas per talem accusationem manifestè fertur ad homicidium, vel membri mutilationem; unde in præsentis scholaris non iudicatur irregularis, etiamsi signa dedisset, ut cognosceretur fur, qui postea ex punitione iudicis decessit; quia signa illa nullo modo ad mortem, vel membri mutilationem referri poterant, sed tantum aliquod leve indicium præbebant: quæ quidem causa remota fuit homicidii, & ita irregularitas contracta non fuit.
2. **b** Virilia.) Forfan juxta morem ipsius Provincia; nam in aliis Provinciis furibus aures amputantur; ut probat, & illustrat Langleus libr. 10. semelstr. cap. 2. & in ipsa Gallia lex Salica jubet ser-

vum, qui quadraginta denarios furruperat, castrari, ut. 3. de furto. §. 2. Apud alios in aure signum inurebatur. Sanctus Vincentius Ferrerius serm. 4. Dominica 2. Epiphan. ibi: Sicut latroni datur cantherium igneum, vel scinditur in aure signum furri, ut cognoscat: sic Deus in signum illius furri, quod Adam faciebat, homines circumcidi in illa parte verecundosa iussit. Et de Peris refert Thomas Morus in sua Utopia. Apud Bajubartos manus furibus servis amputari jubentur, c. 6. legum Bajubar. in hæc verba: Si quis in exercitu aliquid furaverit pastorium, capistrum, frenum, seltrum, vel quæcunque involaverit, & probatum fuerit, si servus est, perdat manus suas. Castratio de qua in præsentis, dicitur extrema pœna ab Apuleio lib. 7. in fin. & puerile supplicium à Martiali libr. 2. epigram. 60. ubi notavit Ramiresius: & plura de hac pœna cumtulavit Theoph. Raynaud. tom. 1. tract. de triplici eunuchismo. An verò talis abscissio hodie in pœnam delicti à iudice imponi possit? quarunt DD. Négat Guill. Benedic. in c. Raynuntius, vers. Qui cum alia. n. 16. de testam. Affirmat Gibal. tom. 1. de negot. lib. 1. c. 4. art. 3. consell. 9. n. 6.

CAPUT XX.

Idem Priori, & fratribus Cartusien.

Sicut ex literarum vestrarum tenore accepimus, cum quidam Presbyter vestri Ordinis, qui prius fuerat niger monachus, quandam mulierem prægnantem, cum qua contraxerat consuetudinem inhonestam, & quæ assererat se concepisse ab eo, pere zonam arripuerit quasi ludens, ipsa postmodum mulier sic ex eo se asserit fore læsam, quod occasione huiusmodi abortivit: propter quod idem presbyter proborum virorum usus consilio se ipsum duxit ab altaris ministerio sequestrandum. Quare nobis humiliter supplicastis, ut cum eo misericorditer agere dignaremur. Nos verò devotioni vestre insinuatione præsentium respondemus, quod si nondum erat a vivificatus conceptus, poterit ministrare, alioquin ab altaris debet officio abstinere. Datum Later. IV. Non. Oct. Pont. nostri anno XIV.

NOTÆ.

1. **C**artusien.) Ita etiam legitur in quarta compilatione, sub hoc tit. cap. 4. & in ipsis epistolis Innoc. III. lib. 2. registr. 14. epist. 107. ex quo registro textum hunc transcribo. De hoc præclaro Cartusienis Ordine nonnulla adduxi in cap. per tuas; desmonia.
2. **b** Niger monachus.) Idest Benedictinus, ut probavi in cap. 10. de temp. ord. Possunt enim om-

nes Religiosi cujuscunque Ordinis ad Cartusienis Ordinem, tanquam strictiorem se transferre, ut probavi in cap. licet, de regular.

3. **c** Zonam.) Zona est genus cinguli, quo modo accipitur tam apud prophanos, quàm sacros scriptores. De prophanis Zonis plura congestit Salmasius in notis ad Spartianum fol. 15; De sacris fusè agit Saufay in Panopl. sacerdot. 1. p. lib. 3. cap. 6.

d Vivificatus.) Juxta tradita in cap. si quis, supra hoc titul.